

Efesus

Anututä iniken äbot pähap kubägan nipmak täyak unitäno manbiñam

¹* Näk Pol, Anutu täno nadäk terak Jesu Kristo täno aposoro itat. Täñkañ manbiñam ñowä Anutu täno kudupi ämawebe Efesus yotpärare-ken itkañ Kristo-kät kowat-kwasikorän täñpäñ nadäkinik täñ imik täkañ inta kudän täñ tamitat. ²* Täñpäkañ Anutu Nanin-kät Ekäninin Jesu Kristo unitäno orakorak ba bänep pidämtä intä terak äroton.

Kristo terak iron inide kubä yäpümäñ

³* Eruk nin Ekäninin Jesu Kristo täno Anutu ba Nani u wäpi yäñpäñ iniñ oretna! U Kristo terak, kunum gänañ nanik imaka täga mebäri mebäri, bänep käda täno bumta nimik täyak. ⁴* U kunum kenta kome nämo ahäñirän nintä inamiken momi nämo, kudupi ude itneta Kristo terak inita biñam iwoyäñkuk. ⁵* Ba iniken ironita yäñpäñ kunum kenta kome nämo ahäñirän Jesu Kristo täno piäni terak iniken nanak ämawebeniye ude itta nadäk tawañ peñkuk. U äma kubä täno nadäk terak nämo, iniken gärip ba nadäk terakgän täñkuk. ⁶* Ude täñkuko uwä nintä bänep ironi inipärik kubä unita yäñpäñ iniñ oretta täñkuk. Bänep iron u nanaki bänepi gämäni uterak gwäki nämo buñät niniñkuk.

* **1:1:** Rom 1:1,7; 1Ko 1:1; Kol 1:1; Apos 18:19-21; Apos 19:1

* **1:2:** 2Ko 1:2; Kol 1:2 * **1:3:** Efe 2:6 * **1:4:** Jon 15:16,
17:24; 2Te 2:13; Efe 5:27; Kol 1:22 * **1:5:** Jon 1:12 * **1:6:** Mat
3:17; Kol 1:13

7* Nadäkaŋ? Kristo täŋo kumäk-kumäki terak nin momi täŋo topmäk-topmäkken nanikpäŋ pirären nipmanpäŋ mominin ärut nimiŋkuk. U uwä Anutu täŋo iron inide kubä! 8-9* Iron u bumta-inik buŋät nimiŋkuk! Ude täŋkaŋ nadäwän tärewäpäŋ imaka Kristo terak ude api täŋpet yäŋ nadäk tawaŋ käbop peŋkuko u kwawak pewän ahäŋ nimiŋkuk. Ude täŋkuko uwä iniken gärip terak täŋ nimiŋkuk. 10* Nadäk tawaŋ bian-inik peŋkuko u iniken kadäni siwoŋi-ken bureni pewän ahäwayäŋ täko uwä ŋode; Imaka imaka kome terak ba kunum gänaŋ täŋ-pewani u kudup yäpmäŋ päbä kubä-kengän Kristo gämori-ken yepmanpäŋ iräkaŋ Kristotä gwäki ude intäjukun api it yämek.

11* Täŋpäkaŋ Juda ämawebe nin imaka, Kristo uterak Anututä inita biŋam bian iwoyäŋkuk. Kunum kenta kome nämo ahäŋirän iniken nadäk tawaŋ iwatpäŋ nin iwoyäŋkuk. Anutu u uwä iniken nadäk-gärip iwatpäŋ imaka imaka kudup täŋpewän ahäk täkaŋ. 12 Ude täŋkuko uwä mebäri ŋodeta täŋkuk; Juda ämawebe Kristota nadäkinik intäjukun täŋkumäŋo nintä Anutu täŋo täktäki ba wäpi biŋam ärowani-inik u iniŋ oretta iwoyäŋkuk.

13* Täŋpäkaŋ guŋ äbotken nanik, in imaka udegän, man bureni, Anutu täŋo Manbiŋam Täga unitä tämagutkuko unita nadäŋpäŋ Kristota nadäŋ imikinik täŋkuŋ. Nadäkinik täŋirä Anututä in näkŋata yäŋpäŋ Kudupi Munapik iniŋ kirekta bian yäŋkehärom taŋkuko upäŋ wären täŋkuk. 14*

* 1:7: Efe 2:7; Kol 1:14,20 * 1:8-9: Rom 16:25 * 1:10: Gal 4:4; Kol 1:16,20 * 1:11: Rom 8:28-29 * 1:13: Kol 1:4-6; Efe 4:30 * 1:14: 2Ko 1:22

Tänkañ Munapik nimiñkuko uwä imaka tägatäga ämawebenyeta kämi yämikta yänkehäromtak man yawani unitäño kädet täwit-täwit. Munapik ude nimiñkuko unita Anututä nimagut päñku dubiniken nipmañpän oretoret terak api itnero u bureni-inik nadäkamañ. Unita täktäki ba kudäni siwoñi unita wäpi biñam yäpmäñ akuk takäna!

Pol Efesus äbot täñpanita yänpäñjuk

15-16 * * Mebäri unita nadäkinikjin ba Anutu täño kudupi ämawebeta iron täñ yämik takañ unitäño manbiñam nadäñkañ inta Anutu-ken bänep täga man yänkurotä pen yän yäpmäñ äbäk täyat. 17 * Kadäni kadäni inta yänpäñ Anutu, Ekäninin Jesu Kristo iniñ kirewani, Nanin penjähäk mähemi uken ñode yänpäñ täyat; O Anutu, Munapikka yämiñiri unitä nadäk-nadäk tägagämän yämiñkañ gäkño mebäri kwawak pewän ahäñ yämiñirän bänepitä gäka nadäkinik kañ täñput.

18-19 * * Täñpäkañ inta yänpäñ ñode imaka, yänpäñ täyat; Anututä bänep nadäk-nadäkjin täño yäma dät-pewän tumäñirän imaka ñodeta nadäwä tumneñ; Imaka bureni kämi yäpmäkta yänpäbä tepmañkuko unitäño mebäri, ba imaka tägatäga Anututä ämawebenyeta yämikta yänkehärom täwani uwä imaka säkgämän-inik, epmäget kudän ikek. Ba ñodeta imaka, nadäwä tumbut yän yänpäñ yänpäñ täyat; Kehäromini, nadäkinik täñpani ninken piä tak täyak uwä kehäromi pähap, inipärik kubä. 20 *

* 1:15-16: Kol 1:4 * 1:15-16: Kol 1:3; 1Te 1:2 * 1:17: Kol 1:9
 * 1:18-19: Efe 4:4; Kol 1:12 * 1:18-19: Kol 1:11 * 1:20: 2Ko 13:4; Kol 2:12; Hib 1:3; Kol 1:16, 2:10

Kehäromi uwä kehäromi pähap Anututä injitkañ Jesu Kristo kumbani-ken nanik wädäj tädotpäñ kunum gänäñ yäñikñat päñku keru bure kăda teñkuko u udewanigän.

²¹ Ude täñkuko unita imaka kunum gänäñ itkañ, imaka kehäromi nıkek, ba wäpi biñam ärowani nıkek, apiño itkañ ba kämi itnayän täkañ u kudup Kristo-tägän intäjukun itkañ yabän yäwat täyak. ²²* Anututä imaka imaka päke u kudup Kristo gämori-kengän yepmañpäñ iniken äbotta yäñpäñ imaka päke u kuduptagän täño gwäki ude irekta teñkuk. ²³* Täñpăkañ Anututä iniken äbot uwä Kristo täño gupi moräki moräki ude irirä Kristotä gwäki ude it yämıtak. Äbot täñpani unitä päñku Kristo yäpurärirä Kristo-kät kubägän ude täyak. Täñirä Kristotä imaka kudup unita yabän yäwat piä täk täyak.

2

Kristo terak äneñi kodak täñkumäj

¹* Bian in momijin ba peñawäkjintä täñpewän mäjojin kumbani ude itkuñ. ²* Ude itkañ kome ñonitäño nadän gärip waki kädet u iwarän täñkuñ. In añero äbot waki, punin it täkañ unitäño intäjukun ämani täño mani buramik täñkuñonik. Äma waki unitä ämawebe Anutu mäde ut imik täkañ u yabän yäwatkañ kädet waki täkta peñyäwet täyak. ³* Bureni, bian nin imaka, unitä tawañken itkañ gupnin täño nadän gärip däpmäj tärekta nadäñpäñ unita

* **1:22:** Sam 8:6; Mat 28:18

* **2:1:** Kol 1:21, 2:13

Efe 5:6, 6:12 * **2:3:** Kol 3:6

* **1:23:** Efe 4:10,15; Rom 12:5; Kol

* **2:2:** Kol 3:7; Tai 3:3; Jon 12:31;

watä piä täk täŋkumäŋonik. Ude täŋitna ämawebe päke u udegän, Anutu täŋo kokwawak yäpmäkta yäwani ämawebe ude itkumäŋ.

⁴⁻⁵ Täŋpäŋ peŋawäkŋin unitä nidäpmäŋ-pewän mäjonin kumbani ude itkumäŋo upäŋkaŋ Anututä bänep iron pähap täŋpäŋ, butewaki taŋi nadäŋ niminŋkuko unita Kristo-kät bok täŋkodak taŋpäŋ nipmaŋkuk. Bureni-inik! Anutu täŋo bänep iron unitägän waki keri-ken nanikpäŋ nimagutkuk. ⁶* Ude täŋpäŋ Kristo-kät bok awaŋ gänaŋ nanik wädäŋ tädotpäŋ yabäŋ yäwat piä bok täkta kunum gänaŋ Kristo dubini-ken nipmaŋkuko itkamäŋ. ⁷* Ude täŋkuko uwä mebäri ŋodeta täŋkuk; Kristo Jesu terak orakorak kädet täŋ niminŋkuko u bänep ironi ärowani inipärik kubä unitäŋo mebäri kadäni kadäni kwawak pewän ahäntäŋ kunenŋta ude täŋkuk. ⁸* Unita ŋode yäwa; Nadäkinik terak Anutu täŋo bänep iron unitägän waki keri-ken nanikpäŋ tämagutkuk. U intä imaka kubä täŋirä kaŋpäŋ unita nämo tämagutkuk. Nämo, iniken bänep ironŋta yäŋpäŋ jop tämagutkuk. ⁹* Unita äma kubätä iniken wäpi biŋam täga yäpmäŋ akunaŋi nämo. U imata, intä piä täŋirä unita yäŋpäŋ nämo tämagutkuk. ¹⁰* Nadäkaŋ? Nin Anutu täŋo ket kudän, Kristo Jesu terak ämawebe kodaki ude pewän ahäwani. Upäŋkaŋ ude jop itta nämo nipmaŋkuk. Nämo, u kädet tägatäga nintä täkta uku iwoyäŋ niminŋkuko u täkta yäŋpäŋ nimagutkuk.

Kristo terak äbot kubägän irit

* 2:6: Kol 2:12 * 2:7: Efe 1:7 * 2:8: Jon 4:10; Hib 6:4 * 2:9: 1Ko 1:29-31; 2Ti 1:9 * 2:10: Tai 2:14

11-12 * * Eruk, guᅇ äbotken ahäwani in ᅇode nadäwut; Juda äbottä inita gupnin moräk madäwani yän yänpäᅇ intawä gupjin moräk nämo madäwani yän täwerani. (Upänkaᅇ gup moräk madäk-madäkta yäk täkaᅇ uwä äma täᅇo gup kädatagan.) Täᅇpäkaᅇ inä Kristo-kät nämo kentäwani ude itkuᅇ. Ba Isrel kome mähem nämo unita topmäk-topmäk kubägän Anututä iniken Juda ämawebe-kät täᅇkuko u in unitäᅇo moräki nämo. Ba imaka ämawebenyeta yämikta yänkehärom taᅇkuko u imaka, nämo yäpmäkta yäwani. In Anutujin nämo, ba imaka täga kubä kämi yäpmäkta biᅇam nämo itkuᅇ. 13 * Bian, Anutu dubini-ken nämo, ban itkuᅇo upänkaᅇ apiᅇo Kristo-kät kowat kwasikorän täᅇpäᅇ itkaᅇ unita Kristo täᅇo kumäk-kumäkitä tämagut pabä Anutu dubini-ken tepmaᅇkuko itkaᅇ. 14 * Täᅇkaᅇ Kristotä ini Juda äbot nin, ba guᅇ äbotken nanik in, u bä mopnin-ken bänep kwini terak irit kädet pewän ahän nimiᅇirän äbot kubägän ude itkamäᅇ. Bian ninin pärik-pärik it täᅇpani upänkaᅇ Kristotä bä mopnin-ken бага parirän iwan kowata kowata täᅇpeᅇ kuᅇatkumäᅇo u kwinit maᅇpäᅇ kuᅇkuᅇ. 15 * U äbot yarä u näkkät kowat kwasikorän täᅇpäᅇ äbot kodaki kubägän ahäwän yänpäᅇ kumäk-kumäkitä Moses täᅇo бага man ba Juda täᅇo бага täpuri täpuri kudup kwinit täᅇpäᅇ kuᅇkuᅇ. Ude täᅇirän bänep kubägän irit kädet ahänkuk.

16 * Täᅇpäᅇ Kristo u, päya kwakäp terak

* 2:11-12: Efe 5:8 * 2:11-12: Kol 1:21; Rom 9:4; 1Te 4:13

* 2:13: Kol 1:20 * 2:14: Ais 9:6; 1Ko 12:13; Kol 2:14 * 2:15:

2Ko 5:17; Kol 1:20,22 * 2:16: Sek 9:10

kumbuko uniterak iwan kädet bämopnin-ken itkuko u kwinit tänpän kuñirän gup kubägän ude ahänkumän. Ude tänkuko unita äbot yarä uwä Anututa iwan ude tänpänpäñ äneñi nimagut päbä dubini-ken nipmançkuk. ¹⁷* Tänpäkañ Kristo unitä päbä ämawebe kudup, Juda äbot Anutu dubini-ken irani nin, ba Anutu dubini-ken nämo irani in manbiñam täga ñode niwetkuk; Iwan kädet paotak. Anutu-kät bänep kubägän irit kädet pewa ahäkañ yäk. ¹⁸* Unita Kristo uterakgän ämawebe kudup, Juda äbot nin, ba guñ äbotken nanik in, Munapik kubä unitägän täñkentän nimiñirän Anutu nanin-ken yäñapik man täga yäk takamän.

¹⁹* Mebäri unita apiño guñ äbotken nanik inä kubäken nanik bumik nämo itkañ. Komejin inigän nämo, Anutu täño kudupi ämawebe-kät komejin kujat kubägän ude itkañ. Ba Anutu täño kudupi ämawebe ukät koñ kubägän ude tänpän itkañ. ²⁰* Nadäkañ? Nadäkinik tänpäni in uwä eñi Anututä tänpäni ude bumik. Uwä ñode; Nin aposoro-kät profetpäñ eñi unitäño bek ude äneñtän kuñkuk. Täñkañ bek bämopi udetawä Kristo Jesupän äneñkuk. ²¹* Unita Kristotä eñi unitäño kujari kudup kubägän pädat tänpän yepman irirän säkgämän ahäñpäñ kudupi yot, Ekänita biñam ude täñ itak. ²²* Tänpäkañ in imaka, Kristo-kät kowat kwasikorän tänpän irirä Anututä ämawebeniye ätukät kubägän tepmanpäñ iniken kudupi yot täñ itak ude irirä Kudupi Munapiki

* **2:17:** Ais 57:19 * **2:18:** Efe 3:12 * **2:19:** Efe 3:6; Hib 12:22-23 * **2:20:** Mat 16:18; 1Ko 3:11 * **2:21:** Efe 4:15-16; Kol 2:19; 1Ko 3:16 * **2:22:** 1Pi 2:5

terak enji u gänaŋ it täyak.

3

Poltä guŋ äbotken piä täŋkuk

¹ * Mebäri unita Pol näkä guŋ äbotken nanik inta yänpäŋ Jesu Kristo täŋo manbiŋam yäŋahäŋira komi eniken nepmaŋkuŋo itat ŋo. ² * In täŋkentäŋ tamikta Anututä iron tänpäŋ piä namiŋkuko unita nämowä nämö nadäkaŋ! U nadäkaŋ yäŋ nadätat. ³ * Täŋkaŋ iron Anututä namiŋkuko uwä ŋode; Nadäk tawaŋ käbop peŋkuko u kwawak pewän ahäŋ namiŋkuk. ⁴ Unitäŋo manbiŋam kudän täŋ tamitat ŋo daniŋkaŋ uyaku imaka Anututä Kristo terak ude api täŋpet yäŋ nadäk tawaŋ käbop peŋkuko unita nadäwa tumäk täkaŋ uwä in imaka, api kaŋpäŋ nadäwä tumneŋ. ⁵ Nadäk tawaŋ u Anututä ämawebe bian itkuŋo u kwawak nämö pewän ahäŋ yämiŋkuk. Upäŋkaŋ apiŋo Kudupi Munapik terak Anututä iniken kudupi aposoroniye ba profet ninken kwawak pewän ahäŋ nimikaŋ. ⁶ * Täŋpäkaŋ nadäk tawaŋ käbop patkuko uwä ŋode; Manbiŋam Täga unitä guŋ äbotken nanik in tämagut päbä tepmaŋpäŋ nin Juda nanik-kät gup kubägän ude täkamäŋ. Ude täŋkaŋ nin kudup Anututä imaka Jesu Kristo terak nimikta yäŋkehärom täwani u kudup yäpmäk täkamäŋ.

⁷ * Täŋpakaŋ näk Manbiŋam Täga unitäŋo watä piä ämani kubä ude ahäŋkut. Piä u Anututä iniken bänep iron terak, gwäki nämö ude namiŋpäŋ

* 3:1: Efe 4:1; Plp 1:7,13; Plm 1,9 * 3:2: Kol 1:25 * 3:3: Efe 1:9-10; Kol 1:26 * 3:6: Efe 2:13,16-19 * 3:7: Kol 1:23,25

täj-kehäromtañ namin̄kuk. ⁸ * Näk Anutu täño kudupi ämawebeniye kudup täño äpani-inik ude itat upänkañ Anututä ironi terak nadäñ namikinik täñpäñ piä namin̄kuko uwä ñode; Näk guñ ämawebe uken Kristo täño imaka imaka tägagämän-inik daninañi nämo unitäño manbiñam yäwettäj kuk täyat. ⁹ * Ba Anutu täño nadäk tawañ kábop nanik unitäño bureni ude ahätak yäj ämawebe kudup nadäwä tumäkta yäjahäñpäñ yäwet täyat. Nadäk tawañ u Anutu imaka kuduhtagän täñpä-morewani unitä bian umu-kentä kábop peñkañ it yäpmäj äbuk. ¹⁰ * Ude täñkuko uwä kadäni ñoken añero ärowani ba imaka wäpi biñam ikek punin it täkañ u Anutu täño kudupi äboriye yabäñpäñ-nadänkañ ñode nadäneñta täñkuk; Anutu täño nadäk-nadäk mebäri mebäri u ärowani-inik! ¹¹ Anututä ude ahäkta nadäk inide in̄itkuko udegän apiño Ekäninin Kristo Jesu täño piäni terak bureni pewän ahäkañ. ¹² * Täñpäkañ Kristo ukät kowat kwasikorän täñpäñ nadäj imikinik täk tākamäj unita Anutu dubiniken kukta kädet tumäj nimin̄jirän bätakigän täga kuk tākamäj. ¹³ * Unita näk ñode peñ täwetat; Näkä inta komi nadäk täyat unita bänep yaräyarä nadäñpäñ nadäkinikjin nämo pewä putäreneñ. Nämoinik! Komi nadäk täyat unita nadänjirä intäño omäk meran ude täk täyon.

Kristotä nadäj nimikinik täk täyak

¹⁴ Eruk, Anutu Nantä imaka imaka ude täñkuko unita gwäjijñ äpmonj imik täyat. ¹⁵ Uwä äbot

* **3:8:** 1Ko 15:9-10; Gal 1:16; Efe 1:7 * **3:9:** Rom 16:25 * **3:10:** Rom 11:33; 1Pi 1:12 * **3:12:** Jon 14:6; Rom 5:2; Hib 4:16 * **3:13:** Kol 1:24

kubäkubä kunum gänaŋ itkaŋ ba kome terak itkaŋ unitäŋo nani ude täŋpäŋ wäpi ini-ini yämik täyak. ¹⁶ * U gwäjiŋ äpmonj imiŋpäŋ inta yäŋpäŋ yäŋapik man ŋode yäk täyat; Anututä ini käwut-ken imaka imaka paot-paori nämo itkaŋ-ken u nanikpäŋ intä kehäromigän itta Kudupi Munapik tewän äpäŋpäŋ bänepjin täŋkehärom täyon. ¹⁷ * Munapiktä ude täŋkehäromtaŋ tamiŋirän nadäkinikjintä Kristo imagut päŋku tewä bänepjin-ken iritinik täyon. Ba ŋode imaka yäŋapik täyat; Kristotä in bänepjin-ken itkaŋ täŋpewän iron kowata kowata täktäk kädet unitä bänepjin-ken kehäromigän parirän imaka u ba u tänyäŋ täkaŋ u kädet uterakgän täk täkot. ¹⁸⁻¹⁹ * * In ude täŋit Anutu täŋo kudupi ämawebe päke ukät Kristo täŋo iron ärowani-inik, inipärik kubä unitäŋo mebäri nadäwä tärekta kehäromi pat tamiton yäŋpäŋ yäŋapik täyat. Kristo täŋo iron u äpmonjpani pähap, täga nämo nadäwä tärenaŋi upäŋkaŋ u kaŋ kaŋpäŋ nadäwä tumbut yäŋ yäŋpäŋ Anutu-ken yäŋapik täyat. Ude kaŋpäŋ nadäwä tumäŋirä Anututä iniken mebärini tokŋek pätak uwä inken udegän tokŋek päton.

²⁰⁻²¹ * Unita Anutu täŋo kudupi ämawebeniye, Kristo Jesu-kät kwasikorani nintä Anutu u wäpi biŋam yäŋpäŋ tärek-täreki nämo iniŋoret täk täkäna! U imata, Anututä iniken kehäromi ninken piä täk täyak uterak imaka nintä nadäk täkamäŋ ba unita yäŋapik täkamäŋ u irepmitpäŋ bumta täga täŋpek.

* **3:16:** Kol 1:11 * **3:17:** Jon 14:23; Kol 1:23, 2:7 * **3:18-19:**
 Kol 2:2 * **3:18-19:** Kol 2:10 * **3:20-21:** Kol 1:29

4

Äbot tänpäni uwä Jesu täño gupi ude

1 * Näk Pol, Ekänita watä piä täñ imik täyat unita yänpän komi enjiken itkañ man täwerayän täyat ñonita nadäkinik täneñ; Anututä inita biñam yänpäbä tepmañpän kädet ude kañ iwarut yänpän täwetpäñ täwoñärenkuko udegän gwäk pimiñpän kañ kuñarut. 2 * Kädet uwä ñode; In äbot tänpäni notjiye gämori-ken itkañ orañ yämiñpän bänep kwini ba bänep äpäni terak irit täño kädet iwatpäñ bänep ironjin kwawak penkañ täñkentäk kowata kowata täñpeñ kañ kuñarut. 3 * Imata, inä Kudupi Munapik täño bänep kwinitä topmäñpän äbot kubägan tepmañpäni itkañ unita. Ude itkañ unita ehutpäñ bänep kwini uterak bänep kubägan täñpäñ itta piäni pen täk täkot. 4 * Unita in ñode nadäwut; Äbot bureni kubägan, Munapik bureni kubägan itak. Ba imaka nintä kämi yäpmäka Anututä iwoyän nimani u udegän, bureni kubägan itak. 5 * Ba Ekäni bureni kubägan itak, ba nadäkinik bureni kubägan itak, ba ume ärutärut mebäri kubägan, u Jesu yäpurärät-tagän. 6 * Täñpäkañ ämawebe kuduptagän täño Anutu ba Nanin bureni kubägan itak. Ini kubä-tägän ämawebe päke unita intäjukun täñ yämik täyak. Täñkañ ini-tägän ämawebe kudup kehäromi yämik täyak. Ba ini-tägän ämawebe kudup bämopi-ken it täyak.

* 4:1: Efe 3:1; Kol 1:10 * 4:2: Kol 3:12-13 * 4:3: Kol 3:14-15
 * 4:4: Rom 12:5; Efe 2:16,18 * 4:5: Jon 10:16 * 4:6: 1Ko 12:6

7 * Upänkaŋ äbot täŋpani nin kubäkubäta Kristotä ini nadatak udegän iron yäpmäŋ daninpäŋ kubäkubä nimik täyak. 8 * Unita yänpäŋ Anutu täŋo man kudän terak ŋode pätak;

U iwaniye täŋo kehäromi yäpmäŋ äpäkinik täŋpäŋ punin-inik unu äronjuk.
Äronpäŋ ämawebe kubäkubäta iron yämiŋtäŋ kuŋjuk.
Sam 68:18

9 * Eruk, man biani uterak man “äronjuk” unitä ŋode niwoŋäretak; Intäjukunä Kristo u kome terak ŋo äpuk. 10 Täŋpäkaŋ äma äpuko unitägän äneŋi äronjuk. U wäpi biŋamtä komeni komeni, punin terak ba kome terak päke ŋo it morekta nadäŋpäŋ punin-inik, kunum irepmitpäŋ unu äronjuk. 11 * Eruk, äma unitägän äbot täŋpani ämawebeta iron ŋode yämiŋjuk; Äma ätu aposoro piä täkta iwoyänjuk. Ätuwä Anutu täŋo meni jinom yäpmäŋpäŋ yänahäk piä täkta. Ätuwä Anutu täŋo manbiŋam komeni komeni yäpmäŋ kuŋatta. Ätuwä Anutu täŋo kudupi ämawebe watä it yämikta. Ätuwä ämawebe Anutu täŋo man kädet u yäwetpäŋ yäwoŋärehta iwoyänjuk. 12 * Eruk, ima mebärita äma äbot u iwoyänjuk? U Anutu täŋo kudupi ämawebeniye täŋpidäm taŋ yämiŋirä unitä täŋkentäk piä mebäri mebäri täneŋta iwoyänjuk. Anutu täŋo kudupi ämawebetä ude täŋkaŋ Kristo täŋo gupi, Anutu täŋo äbot kubägän u nadäkiniki säkgämän,

* 4:7: Rom 12:3,6 * 4:8: Kol 2:15 * 4:9: Jon 3:13 * 4:11: 1Ko 12:28 * 4:12: 2Ti 3:17

kehäromi nitek api itneḡ. ¹³* Eruk ämawebe äboriye nin uwä nadäkiniknin tägaḡirä-tägaḡirä nin kudup täḡo nadäkiniknin mebäri kubägän api täḡpek! Ba nin kuduptä Anutu täḡo Nanaki Bureni-inik unita gäripi pähap nadäḡ imiḡpäḡ nadäḡ imikinik uterakgän api täne. Ude tänayäḡ tämäḡo uyaku äma bureni itpäḡ Kristotä itkuko udegän api itne.

¹⁴* Eruk, Kristotä itkuko udegän itkaḡ ninä nanak täpuri, nadäk-nadäki äreyäwani ude wari nämo api itne. Täḡitna äma man bureni yäḡkaḡ jop manman yäḡpäḡ-yäwoḡärek piä täk täkaḡ unitä yäḡ-nikḡat-pewä nadäk-nadäknin täga nämo täḡkuräk täneḡ. Äma udewani uwä yäḡ-yäkḡarani kädetta mebäri nadäkinik täḡpani upäḡkaḡ unitäḡo jop manman ba yäḡ-yäkḡarani ärowanitä nadäkiniknin täga nämo wädäḡ täḡpän kuneḡ. ¹⁵Nämoinik, man udewanita juku nämo pene. Täḡ, ninä not kowata kowata täḡpäḡ kuḡat-kuḡat täḡo kädet ugänpäḡ iwarän täḡpäḡ kuḡatkaḡ Anutu täḡo man bureni ugän yäk täkäna. Ude täḡpeḡ kuḡatkaḡ bänep nadäk-nadäknin, yäkyäknin, irit kuḡat-kuḡatnin u kudup tägaḡpäḡ ämawebe kehäromi nitek ude it täkäna, äbot täḡpani täḡo gwäknin Kristotä it täyak ude. ¹⁶Täḡpäkaḡ Kristo uwä iniken gupi moräk, äbot täḡpani kubäkubä unita intäjukun täḡ nimiḡirän gup kubägän ude täk täkamäḡ. Täḡitna Kristotä gup kubägän u towik täyak. Towiḡirän gup moräk-moräk kubäkubä uwä piä iniken iniken täḡirä gup u iron kädet täḡpeḡ kuḡat-kuḡat ikek kehäromigän tägak täyak.

Irit kuḡat-kuḡat kädet kodaki iwatne

* 4:13: Kol 1:28 * 4:14: 1Ko 14:20

17-18 * * Eruk unita näk Ekäni wäpi terak ñode peñ täwetat; In guñ äbotken naniktä kuñat täkañ ude wari nämo kuñatneñ. Unitäño nadäk-nadäki u jopigän, bipmäñ urani udewani. U imaka kubäta nämoinik nadäkañ. Imata, man nadäkta bitnäpñäñ juku nämo pek täkañ. Unita irit täga Anututä iwoyäñ nimani u täga nämo api koreneñ. 19 * Nadäñ-gärip waki u täkta mäyäk kubä nämoinik nadäk täkañ. Irit kuñat-kuñariken waki kädet u iwattagän gäripi pähap nadäk täkañ. Ude täñirä gäripi inide kubä ahäñirän kädet waki-wakiinik mebäri mebäri täñtäñ kuk täkañ.

20 Upäñkañ Kristo täño kädet täwetpäñ täwoñärewani u udewani nämo. 21 Nämoinik! Ba jide? Manbiñam bureni Jesuken nanik täwetpäñ täwoñärewani unita guñ täkañ? 22 * Man bureni täwetpäñ täwoñärewani uwä ñode; Apiño in ämawebe kodaki ude itkañ. Bian nadäkinik nämo täñpäñ ämawebe biani ude itkuñ. Ämawebe biani ude itpäñ unitäño bänep ba nadäñ gärip biani iwarän täñkuño u kakätäwut yäñ täwerani. Nadäk biani uwä jopi, bänepjin täñ-täñattagän. U iwarän täñpäñ wanpäñ wakiniik täñayäñ täñkuñ. 23 * Unita kädet biani u mañpä kwäkañ mäjojin ba nadäk-nadäkjin kodaki inipärik, tek ude wädäwä ärokta täwetpäñ täwoñärewani. 24 * Inä ämawebe kodaki ahäwut yäñ täwerani. Ämawebe kodaki uwä Anututä täñpäñ pewän nadäk-gärip kodaki nikek, ini bumik ude ahäwani. Unitäño täktäki uwä siwoñi kudupi-inik.

* 4:17-18: 1Pi 1:14; Rom 1:21 * 4:17-18: Efe 2:12 * 4:19:
 Kol 3:5 * 4:22: Rom 8:13; Kol 3:9 * 4:23: Rom 12:2 * 4:24:
 Stt 1:26; Kol 3:10

25 * Unita yänpän in jopman yäkyäk kädet peñpän man siwoñi bureniğän notjiye-kät kowat yäwän tänpän kuñat täkot. Imata, nin gup kubä täño moräki moräki ude itkamän unita. 26 * Unita kokwawak nadänpänä, ket nadänkañ; Kokwawakka unitä momi täktäk kädet-ken tepmanpekta. Unita kokwawakjin u pen nämo nadän yäpmän kuñatneñ. Nämo, kome nämo bipmäñirän kepma ugän penen. 27 Täñkañ Satanta yäma nämo dät imineñ. 28 * Täñpäkañ inkät nanik äma ätu kubota täñpani itkuño u kubota wari nämo täneñ. Nämo, tuñum imaka imaka yäpmäkta piäni ini tänpän yabän ahäneñ. Ude tänpän yäpmänkañ inita peñit, äma jäwärita yämiñit täneñ. 29 * Täñpäkañ man yäkyäkjin-ken man waki kubä nämo pewä ahäwek. Äma täñkentän yämikta man ugänpän yäk täneñ. Ude täñirä ämatä nadänkañ säkgämän nadänpän bänepi täñkehärom täneñ.

30 * Täñpäkañ in Anutu täño Kudupi Munapikta nadän bäräp nämo imineñ. Imata, Anututä näkñaken ämawebe ude it namiñirä kadäni pähapken näkñata biñam bureni-inik kañ yämagura yän nadänpän Kudupi Munapik upän inä wären täñkuk. 31 * Unita inä kädet wakiwaki ñodewani u kudup peñ moreneñ; İñam kumät, täñkubit-kubit, kokwawak, yänawät-awät, äma yänpän-yebek, ba tänpäwak kädet mebäri mebäri u nämoinik täneñ. 32 * Nämo, kädet ñodepän täga täneñ; Äbot täñpani

* 4:25: Kol 3:8-9; Sek 8:16 * 4:26: Sam 4:4; Jem 1:19-20

* 4:28: 1Te 4:11 * 4:29: Efe 5:4; Kol 3:8, 4:6 * 4:30: Ais

63:10; 1Te 5:19; Efe 1:13-14 * 4:31: Kol 3:8 * 4:32: Mat 6:14; Mat 18:22-35; Kol 3:12-13

notjiye ätukät not kowata kowata tänpäj bänep kwini terak kubägän kuñatneñ. Ude täñkañ notjiye täño momi peñ yämik täkot, Anututä Kristo wäpi terak momijin peñ tamiñkuko udegän.

5

Penyänjek gänañ kuñat-kuñat

¹* Inä Anutu täño nanakiye, bänepi gämäni unita ini it täyak udegän itpeñ kuñat täkot. ²* Tänpäkañ irit kuñat-kuñatjinken iron kädettä intäjukun irek. Iron kädet nintä takta yäwani uwä Kristotä ñode niwoñärenkuk; Unitä nadäj nimikinik tänpäj iniken gupi nin täñkentäj nimikta iniñ kireñkuk. Ude täñkuko uwä Anututa ärawa kábäñi säkgämän-inik, Anututä ini gäripi nadäk täyak ude täñ imiñkuk.

³* Inä Anutu täño kudupi ämawebe unita kubokäret kädet, yabängärip waki ba äma täño tuñumta yabängärip täñirä Anutu inamiken täga nämo täñpek. Kädet udewanita yänpäj-nadäk nämoinik tak täneñ. ⁴* Täñkañ man kábäñi-kábäñi, me yäkyäk, ba imaka mäyäk ikekta äräpi täktäk u inken nämo ahäwek. Nämo, inäwä Anutu bänep täga man iwet-iwet unitagän yäk täkot. ⁵* Täñkañ ñode unita bureni-inik yäj nadäneñ; Äma kubokäret kädet iwarani, kädet taräki täñpani ba äma täño tuñumta yabängärip täñpanitä Kristo ba Anutu täño yabäj yäwat yewa unitäño bureni nämoinik api koreneñ. Imata, kudän u uwä anutu jopi nadäj yämik-yämik kädet ubayäj.

* 5:1: Mat 5:48 * 5:2: Rom 14:15; Gal 2:20; Hib 10:10; Kis 29:18

* 5:3: Kol 3:5 * 5:4: Efe 4:29 * 5:5: 1Ko 6:9-10; Kol 3:5

6* Unita äma kubätä kädet waki udewani iwatta bänep ärik-ärik man täwerirän nämö nadäj iminej. Kädet udewanita Anutu täño kokwawaktä äma mani bitnäk täkañ-ken api ahäwek. 7 Unita in äma udewani-kät not nämoinik täñpeñ kuñatneñ. 8* Nadäkañ? In bian bipmäñ urani ude itkuño upänkañ apiño Ekäni-kät kowat kwasikorän täk täkañ unita penjäñek ude itkañ. Unita penjäñek nanak ämawebe ude itneñ. 9 U imata, penjäñektä kädet täga ba kädet siwoñi mebäri mebäri, ba man bureni yäkyäk kädet u pewän ahäk täkañ. 10* Unita irit-kuñat-kuñat Ekänitä gäripi nadäk täyak u kañ-ahäkta piäni täk täkot. 11* Täñkañ bipmäñ urani täño kädettä bureni täga kubä nämö pewän ahäk täkañ unita mäde ut imiñpäñ wakini u kwawak pewä ahäk täkot. 12 Wära! Kädet wakiwaki äma peñawäk täñpanitä kábop kábop täk täkañ u mäyäk ikek unita näkä kwawak yäñahänañi nämö. 13* Upänkañ-penjäñektäwä imaka kudup täño täktäki ba mebäriini kwawakgän pewän ahäk täkañ. 14* U imata, penjäñektä imaka kudup kwawak pewän ahäkta yäwani. Unita yäñpäñ man kubä ñode kudän täwani pätak;

Ai! Kumbani komeken däpmon pätkañ in apiño kodak tañpäñ akukot!

Ude täñirä Kristo täño penjäñek intä terak ijiñ-yäñeton.

* 5:6: Kol 2:4,8; Rom 1:18 * 5:8: Efe 2:11,13; Kol 1:13; 1Pi 2:9;
Jon 12:36 * 5:10: Rom 12:2 * 5:11: 2Jo 1:11 * 5:13: Jon
3:20-21 * 5:14: Ais 26:19, 60:1; Rom 13:11

15 Unita irit kuŋat-kuŋatjinta watäni ket itpäŋ kuŋatneŋ. Guŋtä kuŋat täkaŋ ude nämo kuŋatneŋ. Nämo, äma nadäk-nadäk ikektä kuŋat täkaŋ ude itpeŋ kuŋatneŋ. 16 Apiŋo intä Anutu täŋo nadäk kädet u iwaräntäkta gwäk pimiŋpäŋ kuŋat-kuŋat kadäni. Imata, apiŋo kadäni wakiken itkamäŋ unita kepma kubä jop nämoinik tärep mirek. 17 * Täŋkaŋ nadäk-nadäkjin nämo täŋkuräk täneŋ. Nämoinik, Ekänitä kädet siwoŋi intä iwatpäŋ täkta nadäk täyak u kaŋ-ahäkta piäni täk täkot.

18 * Täŋkaŋ ume komi täŋguŋguŋ täkta taŋi nämo näneŋ. Ude täŋpäŋä irit kuŋat-kuŋatjin api täŋpäwaneŋ. Ude unita ŋode täneŋ; Ume nanpä tokŋek täkaŋ ude Kudupi Munapik imagurä tokŋek täyon. 19 * Täŋkaŋ äbot täŋpani notjiye-kät man ŋodewanipäŋ kowat yäwän täk täkot; Anutu iniŋoret kap Sam gänaŋ nanik ba ämatä yäŋtewani, ba kap kodaki Munapiktä bänepjin-ken pewän ahäk täkaŋ, kap udewani-udewanipäŋ tenpäŋ bänepjintä Ekäni iniŋoret täkot. 20 * Ude täŋkaŋ Ekäninin Jesu Kristo wäpi terak imaka imaka ahäŋ nimik täkaŋ u kudupta yäŋpäŋ Anutu Naninta bänep täga man kadäni kadäni iwet täkot.

Nädapi iritta man

21 * Täŋpäkaŋ in Kristo täŋo man buramiŋpäŋ oraŋ imik täkaŋ unita injin udegän, man buramik kowata kowata täŋpeŋ kuŋat täkot. 22 * Eruk webe, Kristota watä piä täŋ imikta yäŋpäŋ inä äpiye täŋo

* 5:17: Rom 12:2; Kol 1:9 * 5:18: Luk 21:34 * 5:19: Kol 3:16; Sam 33:2-3 * 5:20: Kol 3:17 * 5:21: 1Pi 5:5 * 5:22: Kol 3:18; 1Pi 3:1

man kaŋ buramiwut. ²³ * U imata, äpitä webeni täŋo intäjukun ude itak, Kristotä gupi, äbot täŋpani waki keriken nanik yämagutkuko unitäŋo gwäki itak ude. ²⁴ Unita webeniyetä äpiye täŋo man buramik-inik täneŋ, Anutu täŋo äbottä Kristo täŋo man buramik-inik täk täkaŋ udegän.

²⁵ * Eruk äma, in uwä webejiyeta nadäŋ yämikinik täneŋ, Kristotä iniken äbot nadäŋ yämikinik täŋpän unita gupi iniŋ kireŋkuko udegän. ²⁶ * Kristotä ude täŋkuko u mebäri ŋodeta täŋkuk; Äbot u Anututa biŋam täŋpän kudupi irut yäŋpän iniken manpän umetä-yän ärutpak täŋpän yepmaŋkuk. ²⁷ * U äbot unitä ini iŋamiken säkgämän, kuräki-inik, bäräm bäräm niked kubäkät nämo, dudumi-inik kaŋ irut yän nadäŋpän ude uwä täŋkuk. ²⁸ U udegän, ämatä iniken gupita gäripi nadäk täkaŋ udegän webeniyeta nadäŋ yämineŋ. Unita äma, webeniyeta gäripi nadäk täkaŋ, äma udewanita ŋode täga nadäne; U iniken gupita gäripi nadäk täkaŋ yän nadäne. ²⁹ Nadäkaŋ, äma kubätä iniken gupita iwan täga nämo täŋpek. Nämo, u watäni itpän ketem towik täkaŋ, Kristotä äboriye watäni itpän yepmän towik täyak udegän. ³⁰ * U imata, nin uwä iniken gupi täŋo moräki moräki unita. ³¹ * Bureni, Anutu täŋo man ŋode kudän täwani unitä näkŋo man ŋo meham täyak; Ämatä miŋiye naniye yabä-kätän pänku webenikät kentäŋpän gup kubägän ude täŋpän api itdeŋ.

* 5:23: 1Ko 11:3; Efe 1:22 * 5:25: Kol 3:19; 1Pi 3:7; Gal 1:4

* 5:26: Tai 3:5; Hib 10:10 * 5:27: 2Ko 11:2; Kol 1:22 * 5:30:

1Ko 6:15; Efe 1:22-23 * 5:31: Mat 19:5

32 * Tānpākaŋ man kudān ŋo tāŋo mebāri uwā āpmonḡpani. Eruk man unitāŋo bureni uwā Kristokāt āboriye unita yāyat. 33 Upāŋkaŋ āma kubākubā inta imaka, ŋode yāyak; Injinken gupjinta gāripi nadāk tākaŋ udegān webejiyeta nadāk tākot. Tānpākaŋ webe intāwā āyāŋutpāŋ āpjiye oraŋ yāmik tākot.

6

Nādamiŋi-nani iritta man

1 * Eruk ironḡironḡi, in Ekānita biŋam itkaŋ unita meŋjiye nanjiyeta man buramik tāŋ yāminirā Anutu iŋamiken siwoŋi tāk tāyon. 2 * U imata, Moses tāŋo бага man kubā, jukuman ikek intājukun tāyak uwā ŋode; In meŋjiye nanjiye oraŋ yāmineŋ. 3 * Eruk, unitāŋo jukuman uwā ŋode; Ude tānayāŋ tāŋo uyaku sākgāmān itkaŋ kome terak kadāni kāronḡi api it yāpmāŋ āronēŋ. *Lo 5:16*

4 * Tānpākaŋ meŋnan inā nanakjiyeta kokwawak jop nadāŋ nāmo tāŋ yāmineŋ. Ude tāŋpāwā inta gāripi nāmo nadāŋpāŋ kokwawak nadāŋ tamineŋ. Unita kādet siwoŋi iwatta, kādet Kristotā gāripi nadāk tāyak ugānpāŋ yāwetpāŋ yāwoŋāreŋpāŋ irit kuŋat-kuŋari yāpā-siwoŋtaŋ yāmik tākot.

Piā āma jopi-kāt intājukun āmaniyeta man

5 * Eruk, ābot tāŋpani in ātu āma tāŋo piā watā āma jopi kuŋat tākaŋ inta ŋode yāyat; Piā tāŋ yāmik tākaŋ unitāŋo māhemita umuntaŋpāŋ oraŋ

* 5:32: Rev 19:7 * 6:1: Kol 3:20 * 6:2: Mat 15:4 * 6:3: Lo 5:16 * 6:4: Kol 3:21; Lo 6:7,20-25; Sam 78:4; Snd 22:6 * 6:5: Kol 3:22-23; Tai 2:9-10; 1Pi 2:18

yämiŋkaŋ bänep yarä täŋkaŋ nämo, mani buramik täkot. Kristo täŋo mani buramiŋpäŋ watä piä täŋ imineŋo udegän täŋ yämik täkot. ⁶ Näk äma täga yäŋ nadäwän yäŋpäŋ kudän ude piä mähemi inamiken ugän nämo täŋyäkŋatneŋ. Nämo, bänep nadäk-nadäkjin piä uterak peŋkaŋ Kristota watä piä täŋ imikamäŋ yäŋ nadäŋpäŋ piä mähemi täŋo man buramik täneŋ. Anututä kädet udetawä gäripi nadäk täyak. ⁷ Unita Kristota takamäŋ, äma kubäta nämo yäŋ nadäŋpäŋ watä piäjin u oretoret terak täk täkot. ⁸* Imata, Ekänitä kowata piä wäp yäpani uterak nämo api tamek. U piä täga täk täkaŋ uterak api tamek.

⁹* Täŋpakaŋ piä mähemi inä udegän, piä ämajiye jopi unita kudän säkgämän täŋ yämik täkot. Täŋumun-umun kädet täŋ yämikta nadäk täkaŋ u kudup kaŋ peŋ morewut. Imata, Ekäni kunum gänaŋ it täyak unitä in ba piä watä ämajiye bok Ekäni ude itkaŋ nadäk-nadäk kädet kubä terakgän inä yäpmäŋ danik täyak.

Ämik täŋo tuŋum Anututä nimani

¹⁰* Eruk, man tärek-tärek ŋode täwera nadäwut; In Ekäni-kät kowat kwasikorän täŋpäŋ itkaŋ unita kehäromini wädäŋ yäpmäŋ päbä inŋitpäŋ uterak yeŋgämä pewäkaŋ kehäromigän itkot. ¹¹* Täŋkaŋ ämik täŋo tuŋum Anututä tamik täyak u kudup yäpmäŋpäŋ wädäwä ärowäkaŋ itkot. Ude täŋkaŋ uyaku äma waki Satan unitäŋo täŋyäkŋarani kudän waki mebäri mebäri unitä ahäŋ tamiŋirä täga api

* **6:8:** 2Ko 5:10; Kol 3:24-25 * **6:9:** Kol 4:1; Rom 2:11 * **6:10:** 1Ko 16:13
 * **6:11:** Rom 13:12; 2Ko 10:4; Efe 4:14

kehärom tañpäñ itneñ. ¹²* Unita ket nadäwut; Ämik täk takamäñ u ämakät nämo täk takamäñ. Nämoinik! Uwä imaka ärowani ba wäpi biñam ikek, ba imaka imaka mebäri mebäri kehäromi nitek bipmäñ urani kome ñonita watäni it takañ, ba äma waki täño añero kehäromi nitek punin kuñat takañ ukät ämik täk takamäñ. ¹³Unita ämik täño tuñum Anututä tamik täyak u kudup wädäwä ärowakañ itkot. Ude tänayäñ täño uyaku ämik kadäni-ken iwankät ämik täñpäñ nämo api ämetpeñ kunen. Nämoinik, ämik täñtäñ kuñtäñgän iwan täño kehäromi paorirän inä ugän kehärom tañpäñ täga api itneñ.

¹⁴ * Täñpäkan kehärom tañpäñ itnayäñ nadäñpäñä eruk ñode täneñ; Man bureni upäñ pion ude täñ-täpänek täkot. Täñkaj kädät siwoñi täktäkjin upäñä kupäñtek ude pewä wädäk täkot.

¹⁵* Täñkaj ämatä bäräñekta kuroñi ärärani penpäñ pidämtak takañ udewä bänep kubägän pewä ahäk-ahäk täño Manbiñam Täga u ämawebe nämo nadäwani-ken päñku yäñahäkta pidämtak täkot.

¹⁶ Ude täñkaj kadäni kadäni nadäkinik kehäromi täñpeñ kuñarirä unitäwä kurepä ude täñ tamik täyon. Ude uyaku äma waki Satan unitä kuwek kädap ikek gwäjiñ täñpäñ ämnyäñ täño u täga api weñkireneñ.

¹⁷* Täñkaj Kristotä waki keriken nanik tämagutkuko unita juku piñpäñ kuñarirä unitä gwäpä kehäromi ude täñ tamik täyon. Täñpäkan Anutu täño man Kudupi Munapiktä tamik täyak upäñä kadä ude inñit täkot. ¹⁸* Täñkaj

* **6:12:** Jon 14:30; 1Pi 5:8-9 * **6:14:** Ais 11:5, 59:17; 1Te 5:8

* **6:15:** Ais 40:9; Rom 10:15 * **6:17:** 1Te 5:8; Ais 49:2; Hib 4:12

* **6:18:** Luk 18:1; Kol 4:2; 1Te 5:17

Kudupi Munapik täņo kehäromi terak Anututä täņkentäņ tamikta yäņapik man kädet mebäri mebäri terak kadäni kadäni iwet yabäk täkot. Täņkaņ nämo gaņa täneņ. Nämo, gwäk pimiņpäņ Anutu täņo kudupi ämawebe kudupta yäņpäņ yäņapik man yäk täkot.

19 * Ba näk täņkentäņ namikta imaka, yäņapik täkot. Ude yäņapiņirä man yäwayäņ täyat-ken u Ekänitä näwerirän Manbiņam Täga täņo mebäri kăbop itkuko u umunkăt nämo, bătakigän yäņahäk täyiwa. 20 * Näk unitäņo biņam yäņahäwani äma. Täņkaņ näk komi eņiken itat unita notnaye, Ekäniken yäņapiņirä yäņ namani ude, manbiņam u bătakigän yäņahäk täyiwa.

Yäņtärek man

21 * Eruk notnaye, näk jide itat ba tāk täyat unitäņo manbiņamä Tikikustä äreņkaņ api täwerek. Tikikus täņo mebäri nadăkaņ; U notniņpak tägagämän, Ekäninin täņo watä piä äma bureni-inik kubä. 22 U iniņ kireņpewa äretak uwä ņodeta; Nin kome itkamäņ-ken ņoken jide itkamäņ u täwerirän nadăņpäņ bănepjin täņkehärom taņpäņ itneņta yäņpäņ iniņ kireņpewa äretak.

23 Täņpăkaņ Anutu Nanin-kăt Ekäninin Jesu Kristotä äbot täņpani notnaye in kudupta bănep kubăgän irit, ba bănep iron nadăkinik ikek tamiton.

24 * Täņpăkaņ ämawebe Ekäninin Jesu Kristota gäripi tärek-tăreki nämo nadăk tăkaņ uterak Anutu täņo orakorakitä pat yămiton. Ugän.

* 6:19: Apos 4:29; Kol 4:3-4; 2Te 3:1

* 6:20: 2Ko 5:20; Plm 9

* 6:21: Apos 20:4; Kol 4:7-8; 2Ti 4:12

* 6:24: 1Pi 1:8

Anutu Täŋo Man
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Tuma-Irumu Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen na sampela Olpela Testamen long
long tokples Tuma-Irumu long Niugini

copyright © 1997, 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tuma-Irumu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

914cbf46-f59a-54d1-b209-0f763534edb5